

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ, 2019. DECEMBER 7.
MEGOLDÓKULCS és JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ

	3. osztály	4. osztály	5. osztály		6. osztály	7. osztály	8. osztály	
1.	B C E	A B C	A C D E	1.	E	A D	A B	1.
2.	C E	C E	B E	2.	B D	B D	B D	2.
3.	D E	A C D	B C D	3.	E	A B C D E	B C E	3.
4.	B E	B E	C E	4.	B D	B D	A B C D E	4.
5.	C	B E	B	5.	C	A E	E	5.
6.	B D E	D	A B E	6.	A D	D	A C D	6.
7.	A B C D E	E	D	7.	B C E	C D	C D E	7.
8.	C E	A B C D	A B E	8.	D	E	A C	8.
9.	C	D	C E	9.	B E	C E	C	9.
10.	C	D	B D E	10.	B E	A B C D E	A B C D E	10.
11.	D E	B C D	A D	11.	B D E	B	B	11.
12.	A C E	A C E	A B E	12.	B E	C	D	12.
13.	D	D	B	13.	B	E	E	13.
Max.	184+16 pont	183+16 pont	186+16 pont	Max.	179+16 pont	183+16 pont	186+16 pont	Max.

3-4. osztály 14. feladat:

Íme a vers helyesen:

*Egér Ede egérfogót látott.
– Ilyet – mondta –
majd én is csinállok,
de bővebbre tervezem s nagyobbra,
hoggy Cirmost is megfogja.
Büszke is volt elmés ötletére,
kár, hogy most már
nem hajthatja végre:
fogva tartja az egérfogó rácsa,
mert bebújt,
hoggy belülről is lássa.*

A vers helyes összeállításáért **8 pont** jár. Ettől eltérő összeállításért nem jár pont.

A kérdésekre adható válaszok:

- 1) Mit jelent az „elmés” kifejezés? Okos, szellemes, ötletes, leleményes, újszerűen, meglepően okos.
- 2) Miért akarhatta Egér Ede megfogni Cirmost? Cirmos nyilván egy macska, és ha megfogja, már nem kell tartania tőle. Vagy egyszerűen a macska-egér ellentét miatt akarta megfogni, hogy túljárjon az eszén, esetleg bosszúból.
- 3) Hogy mondhatjuk másképp, hogy „nem hajthatja végre”? Nem tudja megvalósítani. Nem tudja véghezvinni, kivitelezni, megcsinálni.
- 4) Melyik sor elejére lehet beírni a „minthogy” szót? A „fogva tartja az egérfogó rácsa” elé lehet beírni.

Pontozás: Minden jó válaszáért **2 pont** jár. Természetesen a fentiektől eltérő, de jó válasz ugyancsak 2 pontot ér. A kevésbé szerencsés, kicsit hiányos, de nem téves válasz esetén 1 pont adható. Esetleges helyesírási hibákért 1-1, de összesen legfeljebb 2 pont levonandó. Összesen **16 pont** adható.

5-8. osztály 14. feladat:

A „tart” ige lehetséges jelentései egy-egy példamondattal:

- 1) Erővel, erő kifejtéssel (kézzel) a helyzetében, helyén maraszt valamit, valakit.
„A csapatkapitány két kézzel tartotta a magasba a vándorszerleget.”
- 2) Átvitt értelemben valamilyen eredményt, helyzetet megőriz, nem enged át.
„A Forma-1-es pilóta a rajt pillanatától végig tartotta az elsőségét.”
- 3) Tárgyat, dolgot bizonyos céllal őriz, egy bizonyos helyen tárol.
„Otthon tartja a pénzét.” „A biztonság kedvéért magánál tartja a pótkulcsot.”
- 4) Állatot vagy értékes vagyontárgyat birtokol.
„Vidéki birtokán lovakat tart.” „Két kocsit tart; egyet saját használatra, a másikat a munkájához.”
- 5) Gondoskodik valakiről, fizeti a költségeit, biztosítja a megélhetését.
„Tisztelegően eltartja a családját.”
- 6) Az ígéretének, vállalásának, esküjének stb. megfelelően cselekszik.
„Betartja / Megtartja, amit ígért.”
- 7) Akadályoz valakit a továbbhaladásban vagy a munkájában.
„Jogos a szabadrúgás, hiszen a hávéd feltartotta a támadó játékost.”
- 8) Uralkodik magán, türtőzteti magát; ragaszkodik a véleményéhez.
„Sokáig tartotta magát, ám hirtelen kifakadt.” „Makacsul tartja magát az álláspontjához.”
- 9) Valamilyen szolgálatra, valamilyen munkakörben alkalmaz valakit.
„Az igazgató sofőrt és egy testőrt is tart.”
- 10) Valamilyennek, valaminek/valakinek hisz vagy vél valakit vagy valamit.
„Mindenki jónak tartja a korábbi indulást.” „Őt tartják a legalkalmasabbnak erre a posztra.”
- 11) Előad vagy valamilyen tanórája van.
„A témahéten sok előadást tartottak a szelíd energiáról.”
- 12) Valamilyen irányba halad.
„A patak felé tartott, amikor furcsa neszre lett figyelmes.”
- 13) Valamilyen terület, telek terjed valameddig.
„Az alsó kert a vizesárokig tart.”
- 14) Valami, egy esemény egy bizonyos ideig zajlik.
„A koncert éjjelig tart.”
- 15) Fél valamitől.
„Attól tartott, hogy senkinek sem fog tetszeni az ötlete.”
- 16) Fogadásba bejegyezik, érvényesnek fogad el. Kártyajátékban elfogadja a tétet.
„Phileas Fogg tartotta a 20 ezer fontos fogadást.” „Tartom a tétet!”

A felsoroltaktól kisebb-nagyobb mértékben, egy jelentésárnyalattal eltérő jelentésű megoldásokat el lehet fogadni önálló jelentésnek (az Értsz. gyakorlatának megfelelően). Például az első (fizikai) jelentésnek egy változata a „Vasbeton pillérek tartják a hidat.” típusú mondat. Vagy bizonyos állandósult szókapcsolatokban is más-más jelentéssel találkozunk: „Tartsd a szád!” vagy: „Tartja a hátát.” Az ilyen típusú jelentések helyes körülírását is el kell fogadni (nem beszél, nem kotyogja ki a titkot; valaki helyett vállalja a felelősséget stb.).

Pontozás: Minden helyes jelentés érthető megadása **1 pont**, és minden ezekhez tartozó jó példamondat szintén **1 pont**. (Jelentésenként csak egy példamondatra csak 1 pontot lehet adni.) Esetleges helyesírási hibákért 1-1 pont, de összesen legfeljebb 2 pont levonandó. Összesen **16 pont** adható.